

Læge Mads N. Holten-Andersen:

Tissue Inhibitor of metalloproteinases 1 in colorectal cancer

Ph.d.-afhandlingen, som baserer sig på tre publicerede artikler udgår fra Institut for Farmakologi og Patobiologi, Den Kongelige Veterinær- og Landbohøjskole, og Finsenlaboratoriet, Rigshospitalet.

Årligt diagnosticeres ca. 3.500 tilfælde af tyk- og endetarmskræft i Danmark. 5-års-overlevelsen er ca. 30%. Er sygdommen fundet i et tidligt stadium, kan patienten kureres ved kirurgi. Anden livsforlængende terapi såsom kemoterapi og strålebehandling gives til patienter med et fremskredent stadium af sygdommen, men det diskuteres, hvilke patienter der har størst gavn heraf.

Proteinet *tissue inhibitor of metalloproteinases 1* (TIMP-1), en naturligt forekommende metalloproteinasehæmmer, er centralt involveret i processerne ved spredning og metastasering af kræft. Desuden spiller TIMP-1 en rolle ved de helt tidlige stadier af den neoplastiske proces ved hæmning af programmeret celledød og stimulation af cellevækst.

Formålet med studiet var 1) at etablere en reproducerbar og nøjagtig metode til måling af TIMP-1, 2) at fastlægge niveauet af TIMP-1 i blod hos raske donorer, patienter med tyk- og endetarmskræft og patienter med andre sygdomme, 3) at vurdere om TIMP-1 målingerne kunne benyttes diagnostisk og/eller prognostisk ved tyk- og endetarmskræft.

I løbet af studiet lykkedes det at etablere og validere en ny målemetode, med hvilken normalområdet for TIMP-1 i blod hos raske donorer er belyst. Desuden er det vist, at niveauet af TIMP-1 i blod hos patienter med tyk- og endetarmskræft er så væsentligt forhøjet, at målingen har potentiale som diagnostisk markør. Endelig viser studiet, at måling af TIMP-1 i blod kan forudsige prognosen ved tyk- og endetarmskræft, hvorved adjuverende terapi kan målrettes til de rette patienter.

Forf.s adresse: Rødtjørnevej 8, 1, DK-2720 Vanløse. E-mail: mholten@dadlnet.dk
Forsvaret fandt sted den 18. december 2003.

Bedømmere: Jens F. Rehfeld, Søren Laurberg og Anders Jakobsen.

Vejledere: Nils Brüner, Hans Jørgen Nielsen og lic.scient Ib Jarle Christensen.

> MØDEREFERAT

Lungekræft – også en kvindesygdom Symposium i anledning af den internationale lungekræftdag

H:S Rigshospitalet, København, 17. november 2003

Symposiet var arrangeret af Initiativgruppen Fokus på Lungekræft, Sammenslutningen af Kræftafdelinger (SKA) & International Association on the Study of Lung Cancer (IASLC).

Lungekræft udgør et stigende problem. Den hyppigste kræftform hos mænd er lungekræft, og forekomsten blandt

kvinder er i stigning. I Danmark er lungekræft den kræftsygdom, der medfører flest dødsfald hos mænd og kvinder, og flere kvinder dør nu af lungekræft end af brystkræft.

Den 17. november er udnævnt til International Lung Cancer Awareness Day og har i årevis i flere lande været anledning til at sætte fokus på lungekræft med både faglige og ikke-faglige arrangementer. Bag dette symposium lå et ønske om at øge opmærksomheden på lungekræft og starte en tradition for en årligt tilbagevendende mærkedag – også i Danmark. Temaet havde i ugerne op til dagen været gennemgået i dagblade og radio, ligesom Ugeskrift for Læger bragte en statusartikel om kvinder og lungekræft den 17. november 2003. Ca. 200 sundhedspersoner fra hele landet var mødt op til symposiet.

Mødet indledtes med en velkomst ved *Eva Hammershøj*, Sundhedsstyrelsen. Formand for Folketingets Sundhedsudvalg, *Birthe Skaarup*, opridsede herefter de seneste politiske tiltag. Dagens faglige indlæg indledtes ved læge *Halla Skuladottir* med en gennemgang af epidemiologien. Forekomsten af lungekræft blandt kvinder har været stigende siden 1960'erne, og i Danmark har vi i dag den højeste incidens i Europa. Kurverne for kvinders og mænds lungekræftincidens forventes at ville krydse hinanden omkring 2010, hvorefter kvinder vil have en større incidens end mænd. Overlevelsen er ringe med en femårsoverlevelse på under 5%, men helbredelse er mulig. Jo længere tid patienten overlever, jo bedre prognose. En række kvindelige forskere kom med indlæg om forskellige aspekter af dagens emne, herunder en gennemgang af molekylærbiologiske *events* ved lungekræft, genetiske faktorer, der er afgørende for tobaksfølsomhed (seniorforsker *Ulla Vogel*), betydning af tidlig diagnostik og screening (*Mallene Fischer*), behandling (*Helle Pappot*), tobaksindustriens skruppelløse strategi gennem tiden, og hvad man kan lære heraf i antirygekampagner (*Inge Havnstrup-Clemmensen*), rygeinducerede sygdomme hos kvinder (*Eva Presscott*) og sygdom og skyld (præst *Helle Møller Jensen*). Før den afsluttende paneldebat gik ordet til patient *Birthe Meinertz*, der med udgangspunkt i egne erfaringer fremdrog vigtigheden af god information til patienter og pårørende, kontinuitet i behandlervæsenet og opfølgning efter behandling. Hun udtrykte et stort ønske om en patientforening til varetagelse af lungekræftpatienternes sag.

Reserve læge *Charlotte Elberling Almasi*,
e-mail: *c_elberling@hotmail.dk*

Læge *Barbara M. Bjerregaard Fischer*
Reserve læge *Trine Jakobi Nøttrup*